

Eva Vergosová: Neumovaný misál XIV D 12. Inventarizace pramene a sonda do repertoáru alleluiatických veršů

Posudek vedoucího práce

Zhruba před dvěma lety otevřela databáze CANTUS své dveře i mešnímu repertoáru. Pro seminář středověké monodie se tak naskytla zajímavá možnost vyzkoušet tuto novou aplikaci a zpracovat rukopis z mešního okruhu. Volba padla – vcelku logicky – na nejstarší pramen na našem území, který zaznamenává mešní repertoár s hudební notací: neumovaný misál z fondu Národního muzea, sign. XIV D 12. Úkolu se ujala Eva Vergosová v rámci své bakalářské práce.

Prvním krokem bylo vytvoření kompletního indexu zpěvů misálu, který tvoří nejstarší složku zmíněného rukopisu (ff. 42r-320r). Tento inventář je dnes přístupný v databázi Fontes cantus Bohemiae (<http://cantusbohemiae.cz/>) a je zařazen i jako příloha předložené bakalářské práce. Během vytváření indexu bylo možno ve spolupráci s Janem Kolářkem průběžně doladřovat zadávací formulář databáze a vyjasnit i některá metodologická východiska katalogizace.

Paralelně s inventarizací repertoáru se práce zaměřila na historické, liturgické a hudební aspekty zkoumaného rukopisu. Autorka se dobře vyrovnala s dosavadní literaturou týkající se zpracovávaného misálu. Podrobně se zabývá i kodikologickou stránkou rukopisu a uvádí na pravou míru některé chybné údaje, které se občas ve starších popisech pramene objevují. Přínosná je rovněž detailní analýza písarských rukou v textu i v notaci, která vypovídá o dělbě práce jednotlivých písarů při vzniku rukopisu. Zajímavý postřeh v zápise *Alleluia Dominus regnavit* umožňuje autorce vyslovit domněnku, že hlavní písar textu byl současně i hlavní neumátor zapsaných zpěvů (str. 17-18).

Podstatným tématem, kterým se autorka zabývá, je otázka proveniencí rukopisu. V této souvislosti byl důležitou indicií přípis na f. 215v, o němž se v literatuře poprvé zmiňuje Hana Vlhová-Wörner. Tento přípis byl v předložené práci podrobně přezkoumán, jeho čtení bylo revidováno a významně se posunula i jeho interpretace. Téměř detektivní příběh v kapitole 3.6. nás zavádí do blízkosti kanceláře krále Václava I. Na základě zde popsanych skutečností bylo možné přesvědčivě doložit přítomnost kodexu ve vyšehradské kapitule kolem poloviny 13. století. Vlastní původ rukopisu však není v tuto chvíli možné přesněji konkretizovat.

V poslední části práce (resp. v kapitolách 4 a 5) autorka podnikla sondu do repertoáru alleluiatických veršů misálu XIV D 12. Volba tohoto repertoáru měla svůj důvod. Série Alleluia v době po sv. Duchu již byly v minulosti předmětem zkoumání a jejich systematické porovnání umožnilo určit typické rysy jednotlivých sérií v závislosti na provenienci pramenů. Srovnání s našim rukopisem tedy mohlo přispět k situování našeho kodexu do kontextu evropských tradic. Výsledky této komparace poukazují podle očekávání do jihoněmecké oblasti, přinášejí však i několik překvapivých konkordancí v severní Itálii. Vyhodnocení, popř. vysvětlení zjištěných skutečností je ovšem úkolem pro další fázi bádání.

Domnívám se, že Eva Vergosová zvládla vytčený úkol velmi úspěšně. Dokázala uchopit celkový kontext zkoumaného pramene, dobře se zorientovala v aktuální literatuře, prokázala schopnost kritického myšlení i vědeckou invenci. Práce přináší nové poznatky a otevírá řadu otázek, kterým by bylo dobré se v budoucnu dále věnovat.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji známku výborně.

Doc. PhDr. David Eben, Ph.D.